

REPUBLIKA HRVATSKA  
ŽUPANIJSKI SUD U POŽEGI

P R E S U D A  
U IME REPUBLIKE HRVATSKE

Županijski sud u Požegi, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda,  
kao predsjednika vijeća, a . . . kao člana vijeća, te sudaca porotnika  
. . . kao članova vijeća, uz sudjelovanje  
kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženika NIKOLE  
DRAGUŠINA, zbog krivičnog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike  
Hrvatske (dalje: OKZRH), povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Požegi  
broj . . . od 8. kolovoza 1995. godine, nakon što je dana 18. veljače 1997. godine  
održao glavnu javnu raspravu u nazočnosti zamjenice županijskog državnog odvjetnika u  
Požegi, . . . optuženika i njegove braniteljice Tatjane Burjačenko-Grubiša,  
odvjetnice iz Zagreba, donio je i istog dana javno objavio slijedeću

P R E S U D U

Optuženik NIKOLA DRAGUŠIN, zvani Niger, sin Joce i Jele, rođene  
Trivanović, rođen 30. studenog 1952. godine u Skenderovcima kod Pakraca, sa zadnjim  
prebivalištem u Šeovici kbr. 32, Općina Pakrac, Srbin, državljanin Republike Hrvatske,  
vozač, oženjen, otac dvoje punoljetne djece, pismen, sa završenom osnovnom školom,  
vlasnik kuće u Šeovici i 2 kj zemlje, vojsku služio 1971. godine u Beloj Crkvi i Kragujevcu,  
bez čina, bez odlikovanja, neosuđivan, sada u pritvoru kod Okružnog zatvora u Požegi

k r i v j e

što je u vremenskom razdoblju od mjeseca kolovoza 1991. do mjeseca svibnja  
1995. godine, priključivši se paravojnim formacijama koje su za cilj imale rušenje Ustavom  
utvrđenog poretka Republike Hrvatske i stvaranje tzv. "Velike Srbije", protivno Ženevskoj  
konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, od 12. kolovoza 1949. godine,  
organizirao i naoružao veće skupine građana srpske narodnosti, te u svojstvu tzv.  
"zapovjednika voda TO Pakrac" dana 19. kolovoza 1991. godine osobno rukovodio oružanim  
napadom na grad Pakrac i civilnu bolnicu i to s grupom koju su između ostalih sačinjavali  
Miodrag Vukadinović; Srboljub Tomić, Stevo Milošević, Sveto Cvijanović, Milorad Kovačić,  
Neđeljko Spasojević, Vukašin Ninković, Đorđe Dragušin, Pero Kovačić zv. "Koka" , Dušan  
Vukadinović, Mile Marjanović, Radovan Samardžić, Predrag Vujić, Živko Žestić, Momčilo  
Kovačić, Milorad Kulušić, te točno neutvrđeni broj drugih osoba, a prigodom kojeg napada

je izvršena otmica liječnika dr. Vladimira Solara i njegovo odvođenje u tzv. "zatvor Bučje", gdje je bio fizički i psihički zlostavljan sve do razmjene dana 6. veljače 1992. godine, a osim toga, dana 15. prosinca 1991. godine naredio Mirku Đuriću i Željku Sokoloviću da u Pakracu u ulici Franje Drobnića, usmrte sve preostale građane hrvatske narodnosti, što su isti i učinili, pa su uporabom automatskog oružja i bombi usmrtili Antu Validžića, Vladimira Zvonarića, Anu Zvonarić i Ivana Latinskog, a teško tjelesno ozlijedili Marinu Zvonarić i Mariju Validžić,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naređivao i osobno sudjelovao u napadima na civilno stanovništvo, naselja i pojedine civilne osobe, kojega je posljedica smrt ljudi i nanošenje teških tjelesnih ozljeda, te naređivao i osobno sudjelovao u primjenjivanju mjera zastrašivanja, uzimanju talaca i u protuzakonitom zatvaranju civilnih osoba,

čime je počinio krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZRH,

pa se temeljem istog zakonskog propisa

### **o s u đ u j e**

**na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina.**

Temeljem čl. 45. st 1. OKZRH optuženiku se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 13. svibnja 1995. godine pa dalje.

Temeljem čl. 90. st. 1. Zakona o krivičnom postupku (dalje: ZKP), optuženik je dužan naknaditi troškove krivičnog postupka u iznosu od 2.590,00 (slovima: dvijetisućepetstodevedeset) kuna, te se na ime paušala obvezuje platiti iznos od 5.000,00 (slovima: pettisuća) kuna.

### **Obrazloženje**

Županijsko državno odvjetništvo u Požegi optužilo je Nikolu Dragušina optužnicom od 8. kolovoza 1995. godine broj KT-36/95-8, za krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZRH.

U svojoj obrani optuženik navodi da je u kolovozu 1991. godine, preko teritorijalne obrane (TO) počelo naoružavanje srpskog stanovništva na području Pakraca, a glavni organizatori su bili Branko Pavić, Jovo Vezmar i Čedo Đurić. Za sebe navodi da je

organizirao postrojbu veličine čete od ljudi iz sela Šeovice, u kojem je i sam živio. Budući da se je bavio nogometom poznao je gotovo sve mlađe ljude u selu. Uspio je sastaviti četu od oko 90 ljudi s 3 voda, a zapovjednik iste je bio Nikola Kovačić iz Šeovice. Do mjeseca studenog bio je zapovjednik voda, a tada je Kovačić ranjen, pa ga je naslijedio kao zapovjednik iste čete. Dalje navodi da je 18. ili 19. kolovoza 1991. godine došlo do organiziranog napada na Pakrac, pa je on dobio naredbu da sa svojim vodom prođe do pakračke Opće bolnice i odatle izvuče 8 ranjenih Srba, koji su se tamo nalazili, a ako pronađe dr. Solara, da i njega zarobe i dovedu na ispitivanje. Poznato mu je da je Pakrac trebao biti napadnut sa svih strana topovskom i minobacačkom paljbom, no kad su krenuli oko 7 sati, ubrzo su se vratili na početni položaj, jer je primjetio da napredovanje nije sigurno. Zbog toga su ga izgrdili Branko Pavić i Jovo Vezmar i poslali ga natrag. U njegovom vodu bilo je 25 ljudi i s njima je došao do bolnice, nakon što je postavio vanjsku stražu. Optuženik navodi da su s njim u toj akciji sudjelovale sve navedene osobe iz optužnice. Za sebe tvrdi da nije odlazio dalje od predvorja u bolnici, da su Vukašin Ninković i još jedna osoba s nadimkom Cijuk pronašli dr. Solara u bolnici i odveli ga automobilom. One ranjene Srbe također su odvezli autom u bolnicu na Bučje. Tvrdi da s dr. Solarom nije razgovarao, osim što je na njegov upit što se događa odgovorio da je to naredba više komande i da će ga po ispitivanju vratiti natrag. Ne može objasniti zašto je izvršavao naredbe, vjerovatno zbog učinka propagande.

U odnosu na dio optužbe koji ga tereti da je naredio ubojstva građana Hrvata u dijelu Pakraca, koji je bio pod nadzorom pobunjenika, iskazao je da u tome nema nikakvog udjela, jer su ta ubojstva počinili Željko Sokolović i Mirko Đurić po vlastitoj volji. Za taj događaj saznao je slijedeći dan po izvršenju. Izvjestio je više zapovjedništvo, ali mu nije poznato da li su svi ovi što poduzeli.

Dakle, optuženik se brani da nije odgovoran ni po jednoj točki optužnice.

U dokaznom postupku sud je, radi iznalaženja materijalne istine, kao svjedoke saslušao dr. Vladimira Solara, Mirka Đurića, Gorana Pašića, Veljka Svakidana i Jovana Prokopića. Pročitano je i iskaz Željka Sokolovića koji je dao pred Vojnim sudom u Bjelovaru. Nadalje, izvršen je uvid u spis Vojnog suda u Bjelovaru broj Kio.67/92, kao i u ostale priloge u spisu.

Kritičkom ocjenom i analizom svakog od izvedenih dokaza, pojedinačno i skupno, vijeće je s izvjesnošću utvrdilo da je optuženik počinio djela koja su mu optužnicom stavljena na teret.

Iz iskaza svjedoka dr. Vladimira Solara proizlazi da je isti na dan 19. kolovoza 1991. godine obavljao dužnost ravnatelja Opće bolnice u Pakracu. Isti je iskazao da je u bolnicu toga dana ušla grupa naoružanih pobunjenih Srba, pod vodstvom optuženika Nikole Dragušina. Svjedok ističe da se optuženik predstavio kao zapovjednik, odnosno da je po njegovom ponašanju zaključio da je ovaj zapovjednik. Ova grupa je ostala u bolnici oko 3 sata. Optuženik mu je rekao da je uhapšen po naredbi više komande i tražio je ključeve od njegovog automobila. Ključeve mu je predao a optuženik ih je predao Predragu Vujiću. Nije siguran tko mu je stavio lisičine na ruke, da li optuženik ili spomenuti Vujić, ali ipak misli

da je to učinio optuženik. Nakon toga bio je odvežen u selo Ožegovce, gdje je saslušan i tučen. Ispitivali su ga o HDZ-u. Kasnije je prebačen na Bučje, a nikada mu nije priopćeno zbog čega je uhićen, niti je vođen bilo kakav postupak protiv njega dok je bio u zatočeništvu. Kasnije, 6. veljače 1992. godine razmijenjen je i tako je dospio na slobodu.

Svjedok Mirko Đurić iskazao je da se dana 15. studenog 1991. godine nalazio u zgradi tzv. "komande bataljuna", gdje je jedan od zapovjednika bio Nikola Dragušin. Sjeća se da je Željko Sokolović bio na razgovoru kod optuženika, a nakon toga razgovora došao je kod njega i rekao mu da se spremi i uzme sa sobom mali puškomitraljez i bombe. Svjedok posebno iskazuje da mu je tada Sokolović rekao kako je od optuženika Dragušina Nikole, zvanog Niger, dobio naredbu da se ode do kuće Hrvata Vladimira Zvonarića, izvrši pretragu, te ako se bilo što pronađe da se izvrši likvidacija građana hrvatske narodnosti. Njih dvojica su krenuli i izvršili pretragu kod Vladimira Zvonarića, gdje ništa nisu pronašli. Tada je Sokolović rekao da u kući Ivana Latinskog mora postojati jedan karabin. Tamo su i otišli i zaista su našli karabin. Nakon toga su Latinskog povelili u kuću Zvonarića. Tako su se u kući našli Ante Validžić, Marija Validžić, Ana Zvonarić, Marina Zvonarić, Ivan Latinski i Vladimir Zvonarić. Svjedok iskazuje da su on i Sokolović uporabom automatskog oružja namjeravali usmrtiti sve navedene osobe hrvatske narodnosti, tako da su rafalno pucali i bacili veći broj bombi, a kasnije su saznali da su Marija Validžić i Marina Zvonarić ostale žive.

Poslije, na glavnoj raspravi, svjedok je djelomično promijenio iskaz navodeći da je samo Sokolović u jednom trenutku pucao na civile, a on osobno nije u tome sudjelovao, već je pobjegao kad je ovaj počeo pucati.

Posebno iskazuje da on slabo poznaje Kovačić Nikolu, ali zna da je imao nadimak Niko, a njemu je Sokolović jasno rekao da su dobili zadatak od Nigera, koji im je bio i neposredni zapovjednik.

Što se tiče napada koji je izvršen na Pakrac i bolnicu, dana 19. kolovoza 1991. godine, svjedok iskazuje da je i on sudjelovao u tom napadu, kojim je zapovjedao optuženik Nikola Dragušin. Poznato mu je da je tada uhićen dr. Vladimir Solar.

Iz iskaza Sokolović Željka, koji je ovaj dao pred Vojnim sudom u Bjelovaru, proizlazi da je dana 15. prosinca 1991. godine po njega pozvao Kovačić Nikola zvan Niger, kod kojega je otišao zajedno s Mirkom Đurićem. Tom prilikom im je ovaj dao zadatak da odu do kuće Validžić Ante, Ivana Latinskog i Vlade Zvonarića, koji su hrvatske nacionalnosti. Zadatak im je bio da kod njih izvrše pretres te da im oduzmu pištolje i puške, koje tamo pronađu. Tom prilikom im je optuženik također naredio da poubijaju sve osobe hrvatske nacionalnosti koje zateknu u kućama. U daljnjem iskazu svjedok iskazuje gotovo istovjetno kao i Đurić Mirko, te navodi da su na civile otvorili rafalnu vatru. Poslije toga je u prostoriju Đurić Mirko bacio 4 ručne bombe, koje je imao kod sebe i sve 4 su se aktivirale eksplodirajući u prostoriji. Nakon što je Đurić Mirko bacio svoje 4 bombe, tražio je od Sokolovića da mu ovaj da i svoje dvije bombe namjeravajući i njih baciti u prostoriju. Međutim, od te 2 bombe Đurić je bacio jednu, a drugu je zadržao za sebe. Nakon bacanja bombi i nakon njihovih eksplozija, iz prostorije se više nisu čuli nikakvi zvuci. Kako su bili

uvjereni da nitko nije preživio, nisu provjeravali ulaskom u prostoriju, već su se jednostavno okrenuli i otišli od kuće.

Svjedok Goran Pašić iskazao je da nije bio u jedinici TO optuženika i ništa mu nije poznato o njegovom djelovanju u inkriminiranom razdoblju. *protuzakonito*

Svjedok Veljko Svakidan je iskazao da je optuženika upoznao 1994. godine, kada je vod kojim je on zapovjedao bio pripojen optuženikovom bataljunu. Za to vrijeme nisu vršili nikakva borbena djelovanja. Nije mu ništa poznato o eventualnim borbenim djelovanjima i ponašanju optuženika za vrijeme oružanih sukoba.

Svjedok Jovan Prokopić iskazuje kako mu je poznato da je optuženik vodio napad na bolnicu u Pakracu kojom prigodom je i uhićen dr. Vladimir Solar.

Analizirajući iskaze saslušanih svjedoka sud je s izvjesnošću utvrdio da je optuženik počinio kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret.

Iskaz svjedoka, dr. Vladimira Solara, bio je jasan i precizan i sud nije imao razloga sumnjati u njegov iskaz, bez obzira što je optuženik osporavao pojedine dijelove. Tako u pogledu UKV uređaja, koji optuženik negira, a svjedok tvrdi da ga je imao netko do njegove grupe.

Inače, sam optuženik ne osporava da je upravo on bio zapovjednik skupine koja je ušla u bolnicu i da je rekao dr. Solaru da ga hapsi po naredbi više komande. Pritom nije bitna tvrdnja da su došli zbog ranjenih pobunjenika koji su bili na njezi u bolnici. Optuženik je bio zapovjednik i bez njegovog odobrenja nije svjedok, dr. Solar, mogao biti uhićen. Optuženiku je bilo dobro poznato da je dr. Solar ravnatelj bolnice, a i iz njihovih iskaza vidljivo je da su se i otprije dobro poznavali.

Zbog navedenog, sud smatra utvrđenim da je optuženik, naredivši uhićenje liječnika, dr. Vladimir Solara, i njegovo odvođenje pod stražom na područje koje su nadzirali pobunjenici, gdje je bio zatvoren i fizički zlostavljan, prekršio pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, izvršivši protuzakonito zatvaranje građanske osobe, koja je kao medicinsko osoblje također pod zaštitom međunarodnog prava. Stoga se u njegovom djelovanju u pogledu toga dijela optužbe stječu svi elementi navedenog krivičnog djela.

Što se tiče naređenja za stravično djelo koje su počinili Željko Sokolović i Mirko Đurić vijeće smatra da im je tu naredbu dao optuženik Nikola Dragušin. Ovaj zaključak proizlazi iz pažljive analize iskaza svjedoka Đurića, kao i navoda obrane Sokolovića, gdje je vidljivo da su njihovi iskazi u bitnim i relevantnim dijelovima apsolutno identični, glede osobe koja je izdala naredbu za navedena ubojstva. Sokolović je jasno iskazao da je naredbu dobio od pretpostavljenog, odnosno od Nigera, a kod Vojnog suda u Bjelovaru na neki način je nastojao podijeliti odgovornost s još nekom osobom, te je naveo Đurića kao drugu osobu koja je s njim bila na razgovoru kod Nigera. Svjedok Đurić je dicidirano iskazao da se sjeća kada je Sokolović bi na razgovoru kod optuženika, te da je upravo nakon tog razgovora došao kod njega i rekao mu da se spremi i uzme sa sobom mali

puškomitraljez i bombe. Ako se pri svemu navedenom ima u vidu da je Sokolović detaljno opisao događaje nakon učinjenog ratnog zločina, točnije, događaj koji se odnosi na podnošenje izvješća optuženiku glede svega što se odvijalo, posve je jasno da je posve nebitna razlika u iskazivanju Sokolovića i Đurića. Pored toga nesporno je da je optuženik bio u to vrijeme zapovjednik postrojbe u kojoj su se nalazili Đurić i Sokolović, tako da im neki Kovačić Nikola i nije mogao dati takvu zapovjed, jer im u to vrijeme nije bio neposredni pretpostavljeni. Naime, sam optuženik Nikola Dragušin je u svojoj obrani jasno iskazao da je u to vrijeme on zamjenjivao Kovačić Nikolu koji je bio ranjen i koji se po njegovim riječima 15. prosinca 1991. godine nalazio na liječenju u Banjaluci.

Dakle, sam optuženik izjavljuje da Nikola Kovačić nije mogao izdati takvu zapovjed jer se u to vrijeme nije nalazio u Pakracu.

I na kraju, optuženik je morao znati što kaže Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, potpisana 12. kolovoza 1949. godine, iz koje jasno proizlazi da se prema civilnim osobama mora postupati humano, s ljudskim dostojanstvom, a u konkretnom slučaju su te osobe na najgori mogući način lišene života.

S obzirom na izneseno, nema dvojbe da je optuženik počinio kazneno djelo stavljeno mu na teret, a nekih osobito olakotnih okolnosti na njegovoj strani sud nije našao, te je stoga i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

U kaznu mu se uračunava i vrijeme provedeno u pritvoru, kako je navedeno u izreci presude.

Budući da posjeduje imovinu u mogućnosti je platiti navedene troškove postupka.

Stoga je odlučeno kao u izreci.

U Požegi, na dan 18. veljače 1997. g.

ZAPISNIKAR:

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

NAPUTAK O PRAVU NA ŽALBU: Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 dana od dana njenog pismenog primitka. Žalba se podnosi ovom sudu pismeno u tri istovjetna primjerka preporučenom pošiljkom putem pošte, ili putem uprave zatvora. O žalbi odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.

DNA:

1

2. Opt. Nikola Dragušin, Okružni zatvor u Požegi

3. Braniteljica Tatjana Burjačenko-Grubiša, Zagreb, Jurišićeva 5/III.